

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік і контроль необоротних активів: концептуальні основи та напрями удосконалення (на прикладі ТОВ Агрофірма «Кодима»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка Центру заочної форми навчання
Непийвода Олена Валеріївна

_____
/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Сиротенко Наталія Анатоліївна

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи зумовлена тим, що жодна організація не працює без застосування в своїй господарській діяльності певних об'єктів необоротних активів, оптимальна кількість яких забезпечує розвиток господарюючого суб'єкта. В сьогоденних умовах розвитку ринкових відносин методика та організація обліку і контролю необоротних активів обговорюються вченими та являється об'єктом пильної уваги економістів не тільки в Україні, але й у всьому світі. Розробка методики правил обліку та контролю необоротних активів ведеться як на рівні окремих країн, так і на рівні певної організації.

Необоротні активи, зазвичай, займають, найбільшу частку в загальній сумі активів компанії. Від їх якісних характеристик, вартості, ефективності використання багато в чому залежать остаточні результати діяльності організації: обсяги виробництва продукції, їх собівартість, прибуток, рентабельність, стійкість фінансового становища.

Розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку та контролю необоротних активів присвячені роботи Е. Бобрової, М. Кнухової, І. Павлюка, Г. Нашкерської, Ф. Бутинця, А. Лаврова, Л. Котенка, С. Поленова та інших.

Проте, поглиблені і всебічні теоретичні дослідження даного питання з комплексним аналізом вітчизняної та зарубіжної облікової політики доволі рідкісні, а подекуди, і зовсім відсутні. Більша кількість напрацювань в неповній мірі показує критичний аналіз існуючих методологічних основ та практичної реалізації контролю необоротних активів, мало уваги приділено питанням вдосконалення методології та практики бухгалтерського обліку необоротних активів.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і методичних положень, розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення методики обліку і контролю необоротних активів в сучасних умовах господарювання.

Завдання дослідження:

- розглянути економічну сутність необоротних активів, їх групування та оцінку;
- здійснити огляд нормативно-правової бази, яка регламентує порядок організації обліку необоротних активів;
- визначити проблемні питання обліку необоротних активів в сучасних умовах;
- надати загальну характеристику ТОВ «Агрофірма Кодима»;
- дослідити організацію бухгалтерського обліку на підприємстві;
- здійснити оцінку господарської діяльності ТОВ «Агрофірма Кодима» та її результатів, аналіз фінансового стану;
- вивчити методика формування облікової інформації про необоротні активи;
- розглянути інформаційно-аналітичне забезпечення та методичний інструментарій контролю системи управління необоротними активами ТОВ «Агрофірма Кодима»;
- запропонувати шляхи удосконалення контролю за необоротними активами в системі управління підприємством;
- здійснити економіко-математичне моделювання.

Об'єкт дослідження дипломної роботи є процеси інформаційного забезпечення інформації про фінансово-господарські операції з необоротними активами ТОВ «Агрофірма Кодима».

Предмет дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних положень обліку та контролю необоротних активів у ТОВ «Агрофірма Кодима».

Методи дослідження Як основний метод дослідження у роботі застосований системний підхід до вивчення економічних процесів у їх взаємозв'язку та взаємозалежності з урахуванням причинно-наслідкових зв'язків. Окрім системного, при підготовці дипломної роботи, використаний діалектичний підхід при обґрунтуванні типовості результатів аналізу

фінансового стану одного окремо взятого підприємства, динаміки та структури його необоротних активів. Також використаний ряд конкретних методів дослідження, зокрема техніко-економічний аналіз, економіко-математичне моделювання, графічний метод. На підставі вивчення фактичних матеріалів та результатів спеціально проведених техніко-економічних досліджень складу, динаміки та структури необоротних активів, у дипломній роботі наведені теоретичні обґрунтування і практичні розробки з підвищення ефективності їх обліку та контролю на підприємстві. При обробці наукової інформації та проведенні економіко-статистичного аналізу, з метою раціонального використання часу та якісного викладення й оформлення досліджень, використане програмне обладнання ПЕОМ, а саме засоби Microsoft Word, Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження дослідження слугували нормативно-законодавча база (Конституція України, Господарський кодекс України, Закони України, Інструкції тощо), статистична та бухгалтерська звітність підприємства ТОВ «Агрофірма Кодима» за 2015-2017 рр. (Баланс, Звіт про фінансові результати) та інші джерела (періодичні видання, підручники, монографії тощо).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (___ найменувань) та ___-х додатків. Загальний обсяг роботи становить ___ сторінок. Основний зміст викладено на ___ сторінках. Робота містить ___ таблиць, ___ рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти обліку необоротних активів»* розглянуто сутність, групування та оцінка необоротних активів, нормативно-правове регулювання обліку та висвітлено проблемні питання обліку необоротних активів у сучасних умовах.

У другому розділі *«Діюча практика обліку та аналізу ТОВ Агрофірма «Кодима»»* проаналізовано економічну характеристику підприємства. Розглянуто організацію бухгалтерського обліку, напрями удосконалення системи обліку необоротних активів. Також проведено економіко-математичне моделювання впливу амортизації на прибуток підприємства та оцінку господарської діяльності.

У третьому розділі *«Контроль необоротних активів в системі управління підприємством»* запропонована методика формування облікової інформації про необоротні активи та удосконалення контролю в системі управління підприємством. Та проаналізовано інформаційно-аналітичне забезпечення та методичний інструментарій контролю системи управління необоротними активами.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

Матеріальною базою будь-якої господарської діяльності являються необоротні активи, без яких не може проводитись ні один господарський процес.

Розподіл активів на необоротні та оборотні прийшло в практику бухгалтерського обліку з економіки через судову сферу наприкінці ХІХ або початку ХХ ст. Вперше даний термін з'явився в Англії, у судових звітах, котрі торкалися методів оцінки фіксованих (необоротних) і оборотних активів, потрапивши туди з економічної літератури того часу. Варто також відзначити, що одна з основних вигод, яка спонукала економістів та бухгалтерів того часу на поділ активів на основні й оборотні полягає в можливості оцінки на підставі цього ліквідності господарюючого суб'єкта.

З набранням чинності Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та запровадженням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку П(С)БО, в Україні з'явився відомий термін необоротних активів.

Проаналізувавши прийняті нормативні документи з бухгалтерського обліку, в тому числі обліку необоротних активів, можна виділити декілька рівнів нормативного регулювання обліку інших необоротних матеріальних активів: I – Конституція України; Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»; Податковий Кодекс України та інші законодавчі акти; II – П(С)БО 7 «Основні засоби»; П(С)БО 8 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»; інші нормативно-правові акти; III – Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових

коштів і документів та розрахунків; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів; Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку; інші нормативно-правові акти; IV – Наказ про облікову політику підприємства; робочий план рахунків для обліку необоротних активів; наказ про проведення інвентаризації.

Об'єктом обліку було обрано необоротні активи ТОВ «Агрофірма Кодима».

ТОВ «Агрофірма Кодима» - сільськогосподарське підприємство.

Види діяльності за КВЕД 2010:

01.11 – Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур;

01.41 – Розведення великої рогатої худоби молочних порід

01.46 – Розведення свиней

01.61 – Допоміжна діяльність у рослинництві;

01.63 – Післяурожайна діяльність.

Господарство володіє земельними ресурсами в розмірі 1097 га., половину з яких становить рілля.

ТОВ «Агрофірма Кодима» є прибутковим підприємством, незважаючи на скрутне економічне становище сільськогосподарських підприємств, та й країни вцілому.

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку в господарстві створено бухгалтерський відділ на чолі з головним бухгалтером. Вона налічує 3 чоловіки. Облікова робота ведеться згідно облікової політики підприємства, форма обліку журнально-орендна.

Життєвий цикл обліку необоротних активів включає в себе кілька етапів: починаючи з надходження різними шляхами, продовжуючи визнанням та оцінкою, експлуатацією, ремонтом та поліпшенням та закінчуючи вибуттям. Здебільшого на підприємства надходження необоротних активів відбувається шляхом придбання, безоплатного

отримання, обміну на схожий та неподібний актив, а також самостійного виготовлення.

Синтетичний облік за рахунками 10, 11, 12, 13, 16, 19 ведуть в Журналі-ордері № 4. Записи по кредиту рахунків 10, 11, 12 здійснюють на підставі первинних документів бухгалтерських документів. В кінці місяця кредитові обороти рахунків з Журналу-ордера № 4 переносять в Головну книгу.

Перспективами подальших досліджень у напрямі обліку необоротних активів є вдосконалення організації та методики оцінки необоротних активів, у тому числі тих, які призначені для реалізації, що сприятиме достовірності та реальності даних фінансової звітності.

Контролю необоротних активів загалом, та їх складових в компанії відводиться дуже важлива роль. В ТОВ Агрофірма «Кодима» створена постійно діюча інвентаризаційна комісія, котра періодично проводить перевірку надходження, вибуття необоротних активів та правильності нарахування амортизації.

З метою дальшого вдосконалення обліку необоротних активів пропонуємо:

1. Директорові ТОВ «Агрофірма Кодима» посилити контроль за своєчасністю надходження у бухгалтерію компанії первинних документів.

2. При нарахуванні зносу (амортизації) використовувати методи передбачені П (С) БО та ПКУ.

3. Розрахунок амортизаційних відрахувань проводити у Відомості нарахування амортизації.

4. При обліку ремонтів основних засобів керуватися положеннями стандарту 7, яким передбачено:

- витрати на ремонт основних засобів відносити на витрати діяльності;
- витрати на поліпшення основних засобів відносити у збільшення їх первісної вартості з наступним нарахуванням амортизації.

5. Здійснити поступовий перехід ТОВ «Агрофірма Кодима» від ручної обробки даних до автоматизованого бухгалтерського обліку. Це забезпечить більшу оперативність інформації та дасть змогу організувати безперервний контроль за обліком необоротних активів.

АНОТАЦІЯ

Непийвода О.В., «Облік і контроль необоротних активів: концептуальні основи та напрями удосконалення (на прикладі ТОВ Агрофірма «Кодима»)»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

071 «Облік і оподаткування»

за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси інформаційного забезпечення інформації про фінансово-господарські операції з необоротними активами ТОВ «Агрофірма Кодима».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку необоротних активів, організаційно-методичні особливості обліку необоротних активів згідно національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Проаналізовано основні показники діяльності ТОВ Агрофірма «Кодима» за 2015-2017 роки, розглянуто питання обліку та контролю необоротних активів, виявлені недоліки в системі обліку та контролю.

Запропоновано рекомендації щодо удосконалення контролю за необоротними активами в системі управління підприємством, удосконалення методології аналізу, контролю та моніторингу нематеріальних активів, розвиток системи фінансового планування і бюджетування.

Ключові слова: необоротні активи, облік, контроль, напрями удосконалення, економіко-математичне моделювання.

ANNOTATION

Nepiyvoda O., «Accounting and control of non-current assets: conceptual foundations and directions of improvement (on the basis of Agrofirma "Kodima" Ltd.)»

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in a specialty
071 «Accounting and taxation»
for the master's program «Accounting and taxation of business activities».

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

The Master's qualification work consists of three chapters. Object of research – processes of information provision of information on financial and economic operations with non-current assets of Agrofirma "Kodima" Ltd.

Theoretical aspects of accounting for non-current assets, organizational and methodical features of the accounting of non-current assets in accordance with national and international accounting standards are considered in qualification work.

The key performance indicators of the Agrofirma "Kodima" Ltd. in 2015-2017 are analyzed, the issues of accounting and control of non-current assets were considered, deficiencies in the accounting and control system were identified.

Recommendations for improving the control of non-current assets in the enterprise management system, improvement of the methodology of analysis, control and monitoring of intangible assets, development of financial planning and budgeting system are proposed.

Keywords: non-current assets, accounting, control, directions of improvement, economic-mathematical modeling.